

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 22 май 2023 г.
(OR. en)

9622/23

UD 111
ENFOCUSTOM 58
ECOFIN 455
MI 433
COMER 59
TRANS 195
FISC 96

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	22 май 2023 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2023) 257 final
Относно:	СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ Реформа на митниците: преминаване към следващото ниво на митническия съюз

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2023) 257 final.

Приложение: COM(2023) 257 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 17.5.2023 г.
COM(2023) 257 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА
И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ**

Реформа на митниците: преминаване към следващото ниво на митническия съюз

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Време е да преминем към следващото ниво на митническия съюз, като приемем по-строга нормативна уредба, която ще осигури по-добра защита за гражданите ни и единния ни пазар. Ще предложим амбициозен пакет за интегриран европейски подход с цел засилване на управлението на риска в областта на митниците и подпомагане на ефективните проверки от страна на държавите членки. Урсула фон дер Лайен, председател на Европейската комисия, юли 2019 г.¹

Митническият съюз е истински пример за успех на европейската интеграция и просперитет: Европейският съюз е силно облагодетелстван от връзката си с останалия свят чрез международната търговия, като същевременно стоките могат да се движат свободно в рамките на единния пазар на ЕС — най-големия интегриран единен пазар в света². През 2021 г. стойността на търговията на ЕС с други държави възлиза на 4,3 трилиона евро, което представлява 14 % от световната търговия, като в същото време до 56 милиона работни места в ЕС зависят от търговията в рамките на ЕС³.

Митниците пазят външната граница на ЕС по отношение на стоките и бдят за сигурността на нашите вериги на доставки. Митниците упражняват непрекъснат надзор над всички стоки, които биват въвеждани в митническия съюз или го напускат, като през 2021 г. са обработили 691,5 милиона декларации за внос, 17,5 милиона транзитни движения и 486,3 милиона декларации за износ⁴. Митниците установяват рисковете въз основа на разузнавателни данни за търговията и сигурността и извършват контрол, за да гарантират, че правилата на ЕС се прилагат. През 2021 г. митниците са събрали над 50 милиарда евро под формата на данъци и около 25 милиарда евро под формата на мита. 75 % от събраните мита се използват за финансиране на бюджета на ЕС, което представлява 8 % от приходите в бюджета на ЕС. В момент, когато нуждите от финансиране за публични инвестиции нарастват, е от стратегическо значение на митниците в ЕС да се предоставят инструменти за защита на финансовите интереси на ЕС и на държавите членки. Същевременно митническите тарифи и други търговски мерки защитават ЕС от нелоялни търговски практики. Митниците играят все по-голяма роля в защитата на ЕС, отвъд тази във връзка с тарифите, като заедно с други органи те налагат стандарти в областта на здравеопазването, околната среда, сигурността и безопасността, особено чрез приемане на забрани и ограничения⁵, например за целите на борбата с незаконния трафик на наркотици и огнестрелни оръжия.

Първите години след 2020 г. бяха белязани от структурни промени в геополитическия пейзаж, които доведоха до смущения в световните вериги на доставки, като отново подчертаха необходимостта ЕС да определи и намали стратегическите си зависимости. Това следва да се осъществи чрез комбинация от мерки, както е посочено в промишления план на Зеления пакт на ЕС⁶. За да могат предприятията от ЕС да просперират в тази нова ера и да поддържат и развиват производствения капацитет в рамките на единния пазар, особено в критичните отрасли,

¹ [Политически насоки за следващата Европейска комисия за периода 2019—2024 г.](#), стр. 16.

² Измерено по паритет на покупателната способност, Световни икономически перспективи на МВФ.

³ [International trade in goods - Statistics Explained \[Международна търговия със стоки — обяснение на статистическите данни\] \(europa.eu\)](#).

⁴ [EU Customs Union – unique in the world \[Митнически съюз на ЕС — без аналог в света\] \(europa.eu\)](#).

⁵ Европейска комисия, генерална дирекция „Данъчно облагане и митнически съюз“, [Integrated EU prohibitions and restrictions list](#): indicative calendar and list as of 1.1.2022 [Интегриран списък на забраните и ограниченията на ЕС: ориентировъчен график и списък към 1.1.2022 г.], Служба за публикации на Европейския съюз, 2022 г.

⁶ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Промислен план на Зеления пакт за ерата на нулеви нетни емисии (COM(2023) 62 final).

от ключово значение е да има еднакви условия на конкуренция с производителите извън ЕС. Международната конкуренция може да бъде от взаимна полза за търговските партньори само когато правилата се прилагат и изпълняват. Борбата с нелоялната конкуренция и производствените методи, които нарушават стандартите на ЕС в областта на здравеопазването, безопасността и сигурността или при които се злоупотребява с околната среда или се използва принудителен труд, е от полза за ЕС и неговите търговски партньори.

Следователно добре функциониращият митнически съюз е от основно значение за конкурентоспособността, устойчивостта и издръжливостта на ЕС. Реформираният и укрепен митнически съюз ще запази целостта на единния пазар и ще спомогне за поддържане на конкурентоспособността на ЕС в условията на двойния екологичен и цифров преход. Това означава, че ефективното наблюдение и контрол на веригите на доставки на стоки по външните граници на ЕС е от стратегическо значение за ЕС повече от всякога.

2. МИТНИЦИТЕ В ПРОЦЕС НА ПРЕХОД И ПОД НАТИСК

Европейските митници все още не функционират „като едно цяло“. Това прави митническия съюз зависим от най-слабото му звено. Въведените през годините постепенни промени бяха необходими [...]. Въпреки това в един бързо променящ се свят те са недостатъчни за справяне с мащаба на предизвикателствата, пред които са изправени митниците. Митническият съюз не е „пригоден за целта“. Група от експерти относно бъдещето на митниците⁷

По време на неотдавнашните кризи и въпреки ограниченията на настоящата нормативна уредба митниците успешно и бързо постигаха резултати. Митниците изиграха съществена роля в координирания и решителен отговор на ЕС на непровокираното руско нашествие в Украйна: от налагане на забрани за износ, включително по отношение на изделията с двойна употреба и военните стоки, и контрол на вноса до съдействие за предоставянето на хуманитарната помощ чрез освобождаване от мита и зелени ленти за преминаване. Това се случи само година след решаващата роля на митниците по време на пандемията от COVID-19 във връзка с наблюдението на транзита на животоспасяващи ваксини и медицинско оборудване, като същевременно те се адаптираха към нарушенията и променящи се световни вериги на доставки. В същото време краят на преходния период след оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС на практика промени границите на митническия съюз през 2021 г. — огромно предизвикателство, с което митниците се справиха успешно.

Тези кризи обаче подчертаха и безспорната необходимост от структурна модернизация, която да превърне митниците на ЕС в стратегически компонент на Европейския съюз. Съгласно действащия Регламент за Митнически кодекс на Съюза (МКС)⁸ и произтичащата от него рамка за управление митническото законодателство и общите тарифи са от изключителната компетентност на ЕС, докато държавите членки отговарят за прилагането, най-вече чрез управление на риска и контрол на място. Според Европейската сметна палата (ЕСП) тази структура води до значително и до голяма степен нежелано разминаване в прилагането на митническото законодателство в

⁷ Putting more Union in the European Customs: Ten proposals to make the EU Customs Union fit for a Geopolitical Europe [По-силно обединение на европейските митници: Десет предложения за адаптиране на митническия съюз на ЕС към една геополитическа Европа], доклад на групата от експерти относно реформата на митническия съюз на ЕС, Брюксел, март 2022 г.

⁸ Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Митнически кодекс на Съюза (ОВ L 269, 10.10.2013 г., стр. 1—101).

държавите членки, което отслабва митническия съюз, вреди на финансовите интереси на ЕС и позволява на *неспазващите изискванията оператори да се насочват към гранични пунктове на ЕС с по-ниско равнище на контрол*⁹. Същите тези слабости и пропуски се използват и при несъответстващата на изискванията търговия и организираните престъпни операции, което подкопава сигурността на ЕС и нарушава целостта на единния пазар. Независими проучвания неотменно показват високия процент на несъответствие с изискванията на вносните продукти в различни производствени сектори, като например химикали¹⁰ и играчки¹¹. Несъответстващите на изискванията продукти, въведени в ЕС, правят по-неконкурентоспособни спазващите изискванията предприятия и създават сериозни рискове за здравето и живота на потребителите в ЕС, като свързаните с тези продукти наранявания и преждевременна смърт причиняват неизмерима болка за засегнатите лица. В неотдавнашен доклад беше установено, че 95 % от продуктите, продавани чрез онлайн места за търговия, не съответстват по различни начини на законодателството в областта на химикалите¹². В това отношение разходите за обществото се оценяват на 76,6 милиарда евро годишно¹³.

Митниците се натоварват с все по-голям набор от задачи. През последните години ЕС прие значителен брой много амбициозни законодателни актове, определящи стандарти в областта на околната среда, безопасността, здравеопазването, социалната сфера и цифровите технологии, които обуславят начина, по който предприятията извършват дейност в рамките на единния пазар и извън него. Неотдаващите примери включват актуализирания Регламент относно общата безопасност на продуктите¹⁴, Регламента за свеждане до минимум на обезлесяването, причинено от ЕС¹⁵, Регламента за забрана на продукти, произведени с принудителен труд¹⁶, механизма на ЕС за корекция на въглеродните емисии на границите¹⁷ и Европейския акт за достъпността¹⁸. Към днешна дата стоките трябва да отговарят на над 370 законодателни акта на ЕС, които митническите органи са длъжни да прилагат. Постоянното увеличаване на задачите, свързани с правоприлагането на законодателството на ЕС относно забраните и ограниченията, доведе до значителен натиск върху митниците. Освен това без централизиран надзор на веригите на доставки ЕС няма пълна яснота и контрол върху

⁹ Специален доклад № 4/2021 на ЕСП: [Митнически контрол — недостатъчната хармонизация вреди на финансовите интереси на ЕС](#).

¹⁰ Въз основа на последния доклад за прилагането на REACH и CLP до 28 % от вноса не отговаря на изискванията на Регламента REACH и Регламента относно класифицирането, етикетането и опаковането (CLP). Според неотдавнашен доклад на CEFIC (Европейския съвет на химическата промишленост) през 2020 г. 80 % от несъответстващите на изискванията изделия, съдържащи забранени или ограничени химикали, идват от държави извън ЕС/ЕИП.

¹¹ През периода 2016—2021 г. опасните играчки, открити на пазара на ЕС, представляват повече от една четвърт от всички сигнали, подадени в RAPEX/системата на ЕС за бърз обмен на информация за опасни нехранителни продукти, като значителен дял от опасните играчки са с произход от държави извън ЕС (85 % само от Китай).

¹² [Доклад на ЕБОС относно онлайн платформите](#): Роля и отговорност в политиката за екопроектиране.

¹³ Оценка на въздействието, придружаваща документа „Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно общата безопасност на продуктите“ (SWD(2021) 168 final).

¹⁴ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно общата безопасност на продуктите, за изменение на Регламент (ЕС) № 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 87/357/ЕИО на Съвета и Директива 2001/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (COM(2021) 346 final).

¹⁵ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за предоставянето на пазара на Съюза, както и за износа от Съюза на определени стоки и продукти, свързани с обезлесяване и влошаване на състоянието на горите, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 995/2010 (COM(2021) 706 final).

¹⁶ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за забрана на пазара на Съюза на продукти, произведени с принудителен труд (COM(2022) 453 final).

¹⁷ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на механизъм за корекция на въглеродните емисии на границите (COM(2021) 564 final).

¹⁸ Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изискванията за достъпност на продукти и услуги (ОВ L 151, 7.6.2019 г., стр. 70).

това кои стоки биват въвеждани на единния пазар и кои го напускат. Това не само отслабва доверието в секторните политики на ЕС, но и ограничава влиянието на ЕС като геополитически фактор.

Това предизвикателство се задълбочава от драстичното увеличение на обема на търговията, дължащо се до голяма степен на изключителния ръст на електронната търговия, която генерира експоненциално нарастващ брой малки пакети със стоки с ниска стойност. С реформата на ДДС в областта на електронната търговия от 2017 г., чиято цел беше да се реагира на резкия растеж на електронната търговия, бяха въведени няколко опростявания на събирането на данъка върху сделките в рамките на електронната търговия и беше премахнато освобождаването от ДДС при внос на стоки¹⁹. Макар че с реформата не беше премахнато освобождаването от мита на стоките на стойност до 150 EUR, с нея беше въведено задължението за подаване на електронна митническа декларация, което доведе до 1 милиард допълнителни митнически декларации през 2022 г. в допълнение към стандартните митнически декларации, които почти се удвоиха от 376,8 милиона през 2019 г. до 691,5 милиона през 2021 г. Освен това запазването на освобождаването от мита на стоките на стойност до 150 EUR дава възможност за системна злоупотреба с този праг чрез занижаване на стойността и разделяне на пратките. Около 65 % от пратките в рамките на електронната търговия са със занижена стойност²⁰ с цел избягване на митата, а проучвания сочат, че 66 % от продуктите, закупени онлайн, не отговарят на изискванията за безопасност на ЕС²¹. И накрая, разликата между третирането за целите на ДДС и митническото третиране на стоките в рамките на електронната търговия усложнява системата за участващите страни. Към момента митническите органи не разполагат със средства за адекватно прилагане на правилата на международната търговия по отношение на трансграничната електронна търговия. Необходим е митнически режим, специално пригоден за електронната търговия.

Благодарение на реформата в областта на митниците от 2013 г. за създаване на МКС (в сила от май 2016 г.) митниците на ЕС преминаха към среда без документи на хартиен носител, която е интегрирана и изцяло електронна. Внедряването на информационните технологии в рамките на реформата е в ход и ще приключи до края на 2025 г. Акцентът е върху цифровизацията на съществуващите процеси, без да се променят основните принципи. Както обаче вече беше посочено в съобщението „Преминаване към следващото ниво на Митническия съюз: план за действие“²², което получи широка подкрепа от Съвета в заключенията му от декември 2020 г., текущото завършване на въвеждането на МКС е необходимо, но недостатъчно за справяне с възникващите предизвикателства. Европейският парламент също подчерта значението на пълната цифровизация на митническите информационни системи до 2025 г., но призова за по-нататъшна реформа с цел подобряване на МКС и адаптирането му, за да се отговори „по-специално на предизвикателствата и рисковете, произтичащи от електронната търговия“²³. Настоящият подход за свързване на националните информационни системи на равнището на ЕС достига своя лимит. Разработването и

¹⁹ Директива (ЕС) 2017/2455 на Съвета от 5 декември 2017 г. за изменение на Директива 2006/112/ЕО и Директива 2009/132/ЕО по отношение на някои задължения, свързани с данъка върху добавената стойност, приложими при доставките на услуги и дистанционните продажби на стоки (ОВ L 348, 29.12.2017 г., стр. 7).

²⁰ Copenhagen Economics (2016 г.), E-commerce imports into Europe: VAT and Customs treatment [Внос в Европа в рамките на електронната търговия: третиране за целите на ДДС и митническо третиране].

²¹ https://www.beuc.eu/publications/beuc-x-2021-004_is_it_safe_to_shop_on_online_marketplaces.pdf

²² Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет „Преминаване към следващото ниво на Митническия съюз: план за действие“ (COM(2020) 581 final).

²³ Резолюция на Европейския парламент от 18 януари 2023 г. относно 30-ата годишнина от създаването на единния пазар: отбелязване на постиженията и поглед към бъдещото развитие (2022/3015(RSP)).

поддържането на 27 + 1 информационни системи и свързването на търговците с различни национални системи е не само скъпо, но и скоростта на адаптиране към промените е бавна, а митническите данни остават разпокъсани.

3. СЛЕДВАЩОТО НИВО — ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И КЛЮЧОВИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА РЕФОРМАТА

За да бъде извършена съществена промяна в митническия съюз, която да устои на изпитанието на времето през следващите десетилетия, Комисията предложи най-амбициозната и всеобхватна реформа на митническия съюз от създаването му през 1968 г., базирана на три основни принципа:

1. **Ефикасен митнически съюз** с опростени и модернизирани митнически процедури, за да могат законните предприятия да се възползват от възможностите за търговия и да са сигурни, че техните конкуренти също спазват широкия набор от правила, прилагани съгласно митническата рамка, независимо от мястото на въвеждане на стоките в ЕС.
2. **Геополитически митнически съюз**, способен да защитава по-добре финансовите интереси на ЕС и неговите държави членки, както и интересите и ценностите на ЕС в областта на сигурността, безопасността, здравеопазването, икономиката или околната среда, да координира търговските ограничения и да определя международното митническо сътрудничество чрез обединяване на компетентността и експертния опит на централно равнище в Митническия орган на ЕС.
3. **Гъвкав и ориентиран към бъдещето митнически съюз**, който се адаптира бързо към промените във веригите на доставки независимо дали става въпрос за двойния екологичен и цифров преход през настоящото десетилетие, или за бъдещите промени в управлението на веригите на доставки. В негова подкрепа ще бъде новият Център за митнически данни на ЕС, който е проектиран да се развива с течение на времето в съответствие с новите изисквания в митническите операции, за разлика от традиционните информационни системи, които са изградени само за конкретни процеси и цели.

Каре 1: Реформата на митниците накратко

Целта на настоящата реформа е да се създаде по-рентабилна и ефективна рамка за сътрудничество, по която да се управлява митническият съюз, основана на **ново партньорство между митническите органи на ЕС и между митниците и предприятията**, с две основни цели:

- (i) **Намаляване на разходите за спазване на изискванията** за администрациите и предприятията чрез опростени и модернизирани процедури (глава 4)
- (ii) **Предоставяне на възможност на митниците на ЕС да защитават по-добре финансовите и нефинансовите интереси на ЕС и неговите държави членки, както и единния пазар** въз основа на общо управление на риска в целия ЕС и по-хармонизиран контрол (глава 5)

Тези две цели са неразривно свързани: колкото повече се увеличават възможностите за контрол, толкова повече могат да се опростят процедурите. Колкото по-опростени са процедурите, толкова повече ресурси могат да бъдат освободени за борба с незаконната търговия. За да се осъществи тази амбиция, реформата предлага създаването на два ключови инструмента: Митническият орган на ЕС и Центъра за митнически данни на ЕС.

Основната функция на **Митническият орган на ЕС** (вж. също каре 5) ще бъде да **обединява експертния опит и компетентността**, които понастоящем са разпръснати в целия ЕС, както и да насочва, координира и подкрепя националните митнически органи в ЕС. Това ще даде възможност за засилен надзор на веригите на доставки, а митническите органи на равнището на ЕС и на национално равнище ще **„действат като едно цяло“**, когато става въпрос за контрола на стоките на външната граница на ЕС.

Новият **Център за митнически данни на ЕС** (вж. също каре 3) ще бъде лицето и движещата сила на митническия съюз и предпоставка за засилване на надзора и опростяване на процедурите. С течение на времето той ще интегрира и замени съществуващата ИТ инфраструктура на митниците и същевременно ще подобри оперативната съвместимост със свързаните области на политиката (вж. също глава 6). По този начин ЕС и неговите държави членки ще **спестяват милиарди годишно от разходи за разработване и поддръжка на информационни технологии** в сравнение със сегашната ситуация²⁴.

Благодарение на опростените процедури разходите на търговците за спазване на изискванията ще намалее с около 2,7 милиарда евро годишно. Освен това реформата ще осигури допълнителни публични приходи в ЕС в размер на няколко милиарда чрез намаляване на данъчните и митническите измами и справяне с проблема със занижената стойност. Специално пригледеният за електронната търговия режим също ще донесе допълнителни приходи, които се изчисляват на 1 милиард евро годишно.

4. ОПРОСТЕНИ МИТНИЧЕСКИ ПРОЦЕДУРИ — НОВО ПАРТНЬОРСТВО МЕЖДУ МИТНИЦИТЕ И ПРЕДПРИЯТИЯТА

Реформата обхваща три нива на опростяване: Първият набор от мерки ще намали формалностите за всички търговци, но без да се намаляват възможностите за контрол на митниците. Вторият набор от мерки за опростяване ще се прилага само за избрана група от доверени и проверени търговци (търговци със статус „Trust and Check“), като мерките ще се основават на съществуващата концепция за *одобрени икономически оператори (ОИО)*²⁵ и ще я подобряват. И накрая, с реформата ще бъде въведен специален митнически режим за електронната търговия, за да се намалят разходите за спазване на изискванията, свързани с обработката на сделките в рамките на електронната търговия, и да се осигури пълна прозрачност за потребителите. Прозрачността е общият водещ принцип на настоящата реформа: колкото по-прозрачни са веригите на доставки на търговците, толкова по-малка е необходимостта от намеса на митниците на място. Това представлява фундаментална промяна в отношенията между митниците и предприятията, която ще намали административните формалности и ненужната бюрокрация, като същевременно ще увеличи възможностите за управление на риска.

²⁴ Ползите и икономите на разходи са още по-осезаеми в сравнение с противоположния сценарий, при който некоординирано се въвеждат центрове за данни на национално равнище, допълнително фрагментиращи митническия съюз.

²⁵ Статусът на ОИО представлява сертифицирано стандартно разрешение, издадено от митническите администрации. Той удостоверява, че икономическият оператор е спазил определени стандарти, например по отношение на безопасността и сигурността, съблюдаването на митническите правила и финансовата платежоспособност.

Каре 2: Съществени опростявания за предприятията и органите

Основните мерки за опростяване, предвидени в настоящата реформа, включват:

- **Единен интерфейс за ЕС.** Митническите данни ще трябва да се подават само в Центъра за митнически данни на ЕС, за разлика от многобройните интерфейси на 111-те отделни системи, които понастоящем се използват в целия ЕС. Тъй като информацията се извлича от непроменливи данни за веригите на доставки, придружаващите документи ще трябва да се подават само веднъж за множество пратки. Задължението за подаване на стандартизирани декларации ще бъде премахнато и заменено от задължението на заинтересованите участници да предоставят своевременно относимата информация. По този начин отговарящите на изискванията стоки могат да се движат без каквато и да било намеса на митническите органи²⁶.
- **Митническо обслужване на едно гише.** Доверените и проверени търговци (Trust and Check) ще имат за партньор една-единствена митническа администрация, докато извършват дейност в целия ЕС. Вместо да контактуват с до 27 национални митнически администрации с различни практики, търговците ще обменят информация с една митническа администрация по мястото си на установяване, като комуникацията ще се улеснява от Центъра за митнически данни на ЕС. След задълбочен преглед през 2035 г. този подход може да бъде разширен, така че да обхване всички търговци.
- **Опростени и по-прозрачни процеси на внос в рамките на електронната търговия.** Платформите ще се считат за вносители на стоките, които продават, и ще трябва да докладват тези продажби на митниците. Това ще гарантира пълна прозрачност за гражданите на ЕС, за които вече няма да има риск пощенските оператори или операторите на куриерски услуги да им начислят неочаквани такси за спазване на изискванията.
- **Опростен метод с 4 групи за изчисляване на митата за стоки с ниска стойност.** С реформата ще се въведе нова система за пратките с ниска стойност, която значително опростява класирането и определянето на стойността на стоките с ниска стойност, без да създава вратички за извършване на измами. Така ще може да се премахне освобождаването от мита на стоките на стойност до 150 EUR, което понастоящем води до митнически измами и измами с ДДС.

Митническите процеси отразяват сложната реалност на международната търговия, в която са включени множество участници, сред които доставчици, търговци, превозвачи и доставчици на услуги. Днес информацията се събира в множество декларации за всяка пратка стоки, независимо от нейния размер, и на различни етапи: преди въвеждане или напускане, при пристигане, при временно складиране и при поставяне на стоката под митнически режим. Деклараторите трябва да са запознати с до 27 различни национални ИТ среди. Може също така да се наложи те да представят придружаващи документи, свързани с произхода или производството на стоките в зависимост от тяхното естество, например когато има опасност тяхното производство да нарушава законодателството на ЕС относно забраните и ограниченията (напр. геолокализиране на гората с цел борба с обезлесяването или информация за производители, осъдени за използване на принудителен труд). Формалностите и различните процеси включват административни разходи и носят тежест за търговията.

Същевременно митниците могат да прилагат правилата само когато знаят предварително кои стоки заминават или пристигат и когато могат да решат дали, кога и

²⁶

С изключение на стоките, които са предмет на ограничения.

къде са необходими намеси и проверки. Следователно в идеалния случай процедурите за съответстващите на изискванията търговски потоци биха били опростени, достъпни и напълно автоматизирани. Тогава митниците ще могат да съсредоточат ресурсите си, за да се справят по-целенасочено с рисковете и да осъществяват контрол по най-малко възпрепятстващ начин. За да се случи това, вниманието на митниците трябва да се прехвърли от съответствието на отделните пратки с процесите към проблемите и рисковете на цялостните вериги на доставки въз основа на информацията, с която разполагат. Следователно настоящата реформа в областта на митниците ще укрепи капацитета на митническите органи да упражняват надзор върху веригите на доставки и да се намесват, когато е необходимо (вж. също глава 5). Оперативната съвместимост с други бази данни от значение, която дава възможност за създаването на връзки като тези между електронната система на ЕС „Митническо обслужване на едно гише: обмен на сертификати“ и регистъра на цифровите продуктови паспорти²⁷, ще спомогне за улесняване на митническите проверки и проверките за правоприлагане чрез предоставяне на стандартизирана информация в електронна форма.

Каре 3: Центърът за митнически данни на ЕС — в крак с революцията в областта на промишлените данни

Центърът за митнически данни на ЕС ще бъде лицето и движещата сила на митническия съюз. Чрез него ще се събират, обработват, свързват и съхраняват всички относими данни, като така ще се промени начинът, по който информацията се предоставя, използва се за митнически надзор и се споделя с партньорските органи. Чрез него ще се извършва и анализ на риска на равнището на ЕС. Центърът за митнически данни на ЕС е основен фактор и предпоставка за:

- **Опростените процедури и намалените разходи за спазване на изискванията** както за предприятията, така и за органите. Информацията може да се предоставя на митниците чрез пряка връзка с Центъра за митнически данни на ЕС вместо с множество национални системи. Той дава възможност за подаване на данни от множество лица, като непроменливата информация може да се предостави веднъж и да се използва повторно за последващ внос или износ.
- **Общ анализ на риска в целия ЕС, заложен в основата на препоръките за контрол**, основан на централизирани данни, за по-ефикасна и ефективна защита на външната граница на ЕС по отношение на стоките (глава 5). Информацията, която се подава към Центъра за митнически данни на ЕС, ще се използва за анализ на риска на равнището на ЕС и на национално равнище. Освен Митническия орган на ЕС достъп до Центъра за митнически данни на ЕС ще имат националните органи, както и Комисията, OLAF, Европейската прокуратура и при определени условия Европол и Frontex, с което значително ще се укрепят аналитичните им възможности. Това дава възможност за общоевропейски преглед на рисковете и означава, че те могат да бъдат преодолявани в целия ЕС независимо от мястото на въвеждане на стоките, като по този начин се подпомага управлението на риска на равнището на ЕС и на национално равнище.

4.1 Опростявания за всички търговци

В настоящата система митническите формалности обикновено се уреждат от декларатор, който не е непременно вносителят или износителят. В новата система всяка отделна пратка ще бъде свързана с **един-единствен оператор, който ще отговаря за**

²⁷ Както се посочва в предложението за Регламент за създаване на рамка за определяне на изискванията за екопроектиране към устойчиви продукти и за отмяна на Директива 2009/125/ЕО (COM(2022) 142 final).

спазването на митническите задължения и правилата за продуктите. Вносителите и износителите ще носят отговорност за плащането на приложимите мита и данъци и за осигуряване на съответствие с различните процедурни и законови изисквания.

В рамките на това **новаторско партньорство** предприятията ще могат да предоставят информацията, която обикновено са длъжни да представят на митниците относно своя внос и износ, директно чрез един ИТ интерфейс — Центъра за митнически данни на ЕС. Различните участници в движението на стоките, като например превозвачите или операторите на складове, също ще въвеждат съответните си елементи от данни чрез новия инструмент. Ще бъде поставен акцент върху събирането на данни от първа ръка от търговските системи, уебплатформи и други източници с допълнително намаляване на зависимостта от данни на трети страни и от митническите процеси като цяло. Стабилната информация за веригите на доставки, която не се очаква да се промени в краткосрочен план, може да се предостави веднъж и да се използва повторно за последващ внос или износ. С течение на времето това ще доведе до цялостен обзор на веригата на доставки и дейностите на предприятията.

Това партньорство няма да създаде нови вратички, които могат да бъдат използвани за престъпни дейности: митниците ще разполагат в реално време с цялата необходима информация за това кои стоки пристигат и кога (вж. също глава 5). Митническият анализ на риска ще бъде засилен чрез събиране на по-добри данни за веригата на доставки и въвеждане на анализ на риска на равнището на ЕС за борба с трансграничните измами, който при определени условия може да бъде включен в анализите за оценка на заплахите, разработени от други агенции на Съюза, включително Европол и Frontex, в рамките на съответните им компетенции. Митниците ще имат цялостен поглед върху текущите търговски процеси и вериги на доставки. В съответствие със своя анализ на риска те могат да се намесват по отношение на всяка отделна пратка заедно с партньорските органи преди натоварване, при въвеждане, по време на транспортиране или при пристигане на местоназначението.

4.2 Опростяване за доверените и проверени търговци (Trust and Check)

Малка група от избрани доверени и проверени търговци (Trust and Check) ще се възползва от още по-голямо опростяване, което ще сведе до минимум документацията и формалностите²⁸. Прозрачните търговски потоци ще могат да се движат през „зелени ленти за преминаване“ без официално взаимодействие с митниците и без административна тежест, като митниците ще упражняват контрол само ако е необходимо. Концепцията за доверени и проверени търговци (Trust and Check) се основава на настоящия статус на ОИО, като същевременно го надгражда и укрепва. Подобно на ОИО доверените и проверени търговци (Trust and Check) ще трябва да отговарят на редица критерии, чиято цел е да се гарантира, че те са *надеждни* оператори, като например да не са били осъждани, да упражняват високо равнище на контрол върху своите операции и верига на доставки и да са финансово платежоспособни. Освен това те ще трябва да използват електронна система, която чрез Центъра за митнически данни на ЕС предоставя данни в реално време относно движението на техните пратки и спазването от тяхна страна на всички относими изисквания.

²⁸ За сметка на това остава в сила задължението за предоставяне на определена минимална информация преди натоварването и преди пристигането.

Тъй като митниците на ЕС ще разполагат с **цялостен преглед на веригата на доставки на доверените и проверени търговци (Trust and Check)**, тези търговци могат да бъдат упълномощени от митниците сами да наблюдават спазването на изискванията по отношение на техните стоки при определени условия, да освобождават стоките от името на митническите органи и периодически да плащат мита, без да подават митнически декларации на база сделка за всяка пратка. Митниците ще могат непрекъснато да извършват анализ на риска и да проверяват информацията, както и да поискат упражняване на контрол, когато сметнат това за необходимо. Качеството, последователността и точността на получената информация ще дават възможност да се следи надеждността на оператора. Ако е необходимо, митниците могат да отменят или временно да прекратят разрешението за доверени и проверени търговци (Trust and Check), ако доверените и проверени търговци (Trust and Check) вече не отговарят на критериите за получаване на разрешение или в случай на неправомерно поведение.

4.3 Митнически режим, специално пригоден за електронната търговия

Като се основава на успешната модернизация на системата на ДДС²⁹, настоящата реформа подготвя въвеждането на митнически режим, специално пригоден за електронната търговия³⁰. През 2017 г. държавите — членки на ЕС, се споразумяха да премахнат, считано от 2021 г., освобождаването от ДДС на вносните стоки на стойност до 22 EUR с цел адаптиране на правилата за ДДС към реалностите на дистанционните продажби на стоки, предизвикани от изключителния ръст на електронната търговия. Преди тази реформа електронната търговия беше слабо регулирана територия. Стоките с ниска стойност не се декларираха пред митниците, в резултат на което липсваше всякакъв надзор на веригата на доставки. От юли 2021 г. всички вносни стоки се облагат с ДДС и се декларират с цифрова митническа декларация. Това включва и стоките на стойност до 150 EUR, за които понастоящем не се дължат мита.

Ще бъдат въведени нови процедури за допълнително опростяване на настоящия режим и привеждането му в съответствие с правилата за ДДС за електронната търговия. Тъй като митниците не разполагат със средства за налагане по подходящ начин на правилата на международната търговия по отношение на трансграничната електронна търговия, **цифровите платформи ще бъдат „считани за вносители лица“** (вместо за потребители) и ще бъдат смятани за отговорни за всички митнически формалности и плащания. Те ще начисляват митата в момента на продажбата и ще ги плащат на съответните държави членки, както вече правят с ДДС³¹.

Освен това в преразгледаната Обща митническа тарифа ще бъде въведен **опростен метод за изчисляване на приложимите вносни мита за стоките с ниска стойност**, продавани на потребителите чрез дистанционни продажби. Заедно с използването на Центъра за митнически данни на ЕС се очаква този опростен метод да компенсира потенциалното увеличение на административните разходи, свързани с режима за електронната търговия. Той ще се основава на **система от 4 групи** със съответните ставки на адвалорно мито³² от 5 % (напр. за играчки, домакински артикули), 8 % (напр.

²⁹ Бележка под линия 9. Вж. също [законодателството на ЕС](#) за ДДС (europa.eu).

³⁰ В новите правила ще бъдат взети предвид многостранните преговори в рамките на СТО или цифровите партньорства, сключени с Япония, Корея и Сингапур.

³¹ Платформите ще бъдат също така отговорни да гарантират, че търговците, осъществяващи дистанционни продажби, са регистрирани в организациите, компетентни в областта на разширената отговорност на производителя, за стоките, които са предмет на разширена отговорност на производителя, за да се осигурят еднакви условия на конкуренция с другите продавачи.

³² „Мито, което се начислява като процент от стойността на внасяните услуги или стоки, а не върху тяхното тегло или брой единици“.

за продукти от коприна, стъклени изделия), 12 % (напр. за прибори за хранене, електрически машини) и 17 % (напр. за обувки). По този начин правилата ще се опростят подобно на вече практикуваните от международни партньори като Канада³³ и същевременно ще се премахне вратичката, която понастоящем води до пропуснати приходи в размер на най-малко 1 милиард евро за бюджетите на ЕС.

Тъй като митниците ще получават от платформата относима информация за всички продажби, **новите правила също така ще дадат възможност на митниците по-добре да налагат спазването на изискванията по отношение на продуктите.** Ако митниците се сблъскат с проблем, свързан с колет, те могат да разследват дали става въпрос за изолиран случай или за системен проблем. Освен това митниците биха могли да допринесат за прилагането на новите правила относно отговорността, заложиени в **Законодателния акт за цифровите услуги**³⁴.

И накрая, новите правила ще изяснят отговорностите при процеса на внос, като по този начин ще се увеличи прозрачността в електронната търговия. Това ще предпази гражданите на ЕС от неприятни изненади, като например неочаквани разходи и обременителни митнически формалности. Потребителите ще са напълно наясно с цялата стойност на онлайн покупката и ще я плащат наведнъж, както вече правят с ДДС. Освен това те ще имат по-голяма увереност, че продуктите, които купуват, няма да навредят нито на тях, нито на околната среда, а това ще стимулира бизнеса да произвежда по устойчив начин.

5. НАДЗОР НА ВЕРИГАТА НА ДОСТАВКИ КАТО ГЕОСТРАТЕГИЧЕСКИ КАПАЦИТЕТ — НОВ ПОДХОД КЪМ УПРАВЛЕНИЕТО НА РИСКА ПО ГРАНИЦИТЕ НА ЕС ПО ОТНОШЕНИЕ НА СТОКИТЕ.

Каре 4: Ключови възможности, които предлага новата рамка на ЕС за управление на риска

С реформата ще се въведе нова рамка за управление на риска в ЕС, в която ще участват държавите членки, Комисията, новият Митнически орган на ЕС (вж. също каре 5), както и органите за надзор на пазара и други относими органи. Важно е да се отбележи, че в основата на тази нова рамка за управление е новото партньорство с предприятията.

Реформата ще предостави четири възможности, които са от решаващо значение за управлението на риска с цел защита на общата граница на ЕС по отношение на стоките:

- 1. Възможност за централизиран анализ на риска в основата на новия Митнически орган на ЕС, при който се използва изобилието от данни в Центъра за митнически данни на ЕС;**
- 2. Механизъм за гарантиране на по-хармонизирано прилагане на управлението на риска и на контрола по общата граница на ЕС по отношение на стоките;**
- 3. Рамка за сътрудничество между различните органи, управляващи единния пазар и митническия съюз;**
- 4. Процес за формиране на общо мнение относно приоритизирането на риска.**

За да се постигне баланс между нуждите и ресурсите, митническият контрол до голяма степен се основава на автоматизирано и целенасочено управление на риска.

³³ Вж. https://www.wto.org/english/tratop_e/msmes_e/canada_sept21_e.pdf

³⁴ Регламент (ЕС) 2022/2065 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно единния пазар на цифрови услуги и за изменение на Директива 2000/31/ЕО (Акт за цифровите услуги) (текст от значение за ЕИП) (ОВ L 277, 27.10.2022 г., стр. 1—102).

Понастоящем държавите членки използват за тази цел национални системи с данни на национално равнище, без да е налице надзор на веригата на доставки за целия ЕС. Към момента нито държавите членки, нито Комисията разполагат с пълен общоевропейски преглед на пратките, операторите или веригите на доставки за целите на управлението на риска и контрола.

ЕСП установи структурни предизвикателства и недостатъци в управлението на **финансовите рискове**, които вредят на финансовите интереси на ЕС. В управлението на риска в ЕС *липсват важни елементи, като например: анализ, обхващащ целия ЕС, въз основа на данни от съвкупния внос в ЕС; подходящи техники за интелигентен анализ на данни; и подходящи методи за преодоляване на финансовите рискове при вноса, произтичащи от електронната търговия. Необходимо е и еднакво прилагане на митническия контрол от държавите членки, за да се попречи на недобросъвестните вносители да се насочват към гранични пунктове с по-ниско равнище на контрол.*

Митниците са още по-малко подготвени да управляват **нефинансовите рискове**: настоящата рамка за управление на риска не отразява адекватно нарастващия брой и сложност на законодателните актове на ЕС, съгласно които от митниците се изисква да проверяват съответствието на продуктите при внос. Остават неоползотворени възможностите за полезни взаимодействия със свързаните политики. Не съществува общ подход за приоритизиране на нефинансовите рискове. Вместо това понастоящем рисковете се приоритизират по неструктуриран и произволен начин, което води до 27 различни национални подхода за контрол на границата на ЕС по отношение на стоките и отваря възможност за премаршрутиране, заобикаляне и измами.

Казано по-просто, **митническият съюз на ЕС не разполага с ефективна рамка за управление на риска**, която да защитава границата на ЕС по отношение на стоките. Концептуалната основа за цялостна рамка на ЕС за управление на риска се формира от пет ръководни принципа, насочени към установяване на общи стандарти и същевременно отчитащи специфичните национални/регионални/секторни характеристики:

1. **Специализирано управление на риска**, при което се установява баланс между централизираните принципи и националните/регионалните/секторните особености и се управляват нефинансовите и финансовите рискове;
2. **Динамично управление на риска**, което се адаптира към постоянно променящите се картина на риска и детекторни инструменти;
3. **Приобщаващо управление на риска**, основано на сътрудничество с други органи и доверените и проверени търговци (Trust and Check);
4. **Основано на данни управление на риска**, при което се използват ефикасно и всеобхватно всички налични данни;
5. **Ефективно управление на риска**, което гарантира по-хармонизирано прилагане на митническия контрол по цялата обща външна граница.

Между държавите членки няма митнически граници и контролът, извършван от един митнически служител, служи на всички държави членки. Дадено решение относно интензивността на контрола във връзка с определени рискове — например принудителното изпълнение на санкциите срещу Русия — оказва въздействие върху целия ЕС. Ето защо управлението на риска в ЕС трябва да се основава на **общо за ЕС-27 приоритизиране на рисковете**. По отношение на финансовите рискове Комисията вече е установила определени приоритетни области за контрол и общи критерии за риска, които да се изпълняват от държавите членки. Като се има предвид нарастващия брой нефинансови рискове, които трябва да се управляват от митниците, с настоящата

реформа се въвежда подобен процес за нефинансовите рискове. Приоритизирането на риска ще ръководи Митническият орган на ЕС (вж. също каре 5) при управлението на оперативния риск на равнището на ЕС и митническите органи на държавите членки във връзка с техните решения за упражняване на контрол. Тъй като това е и политически въпрос, в бъдеще може да бъде предмет на обмен на мнения относно претеглянето на риска и приоритизирането на политическо равнище в Съвета.

Като се имат предвид различните видове нефинансови рискове (по отношение на безопасността, сигурността, околната среда и др.), най-ефикасната стратегия за правоприлагане зависи от естеството на секторното законодателство. По отношение на всички нефинансови рискове е крайно необходимо **по-тясно стратегическо и оперативно сътрудничество между митническите и немитническите органи** (например органите за надзор на пазара, правоприлагащите органи, органите за управление на границите и данъчните органи). Тази координация следва да започне с по-приобщаващо и цялостно разработване на политики, като се вземат предвид ролите и възможните полезни взаимодействия със съответните органи нагоре по веригата. Това следва да проправи пътя за по-стратегически подход към прилагането на продуктовете стандарти в рамките на единния пазар. Този стратегически подход трябва да бъде допълнен в оперативен план със споделяне на данни и съвместен анализ на риска³⁵. Центърът за митнически данни на ЕС, който се основава на средата на ЕС за митническо обслужване на едно гише (EU CSW) и новата система за контрол на вноса (СКВ2), ще даде възможност за съвместно използване на данни, надхвърлящо автоматизираната кръстосана проверка на разрешенията или обмена на документи, с цел разработване на общи стратегии за управление на риска. Въвеждането на цифровия продуктов паспорт ще допълни това, като даде възможност за електронна идентификация на продуктите на база отделен продукт, партида или модел и като осигури достъп до данни относно техния произход, наличието на опасни вещества или суровини от критично значение и друга информация, свързана с техния състав и устойчивост. Освен това информацията от други компетентни органи за подлежащи на ограничения химични вещества или за несъответстващи на изискванията вериги на доставки, установени в която и да е държава членка, може директно да бъде включена в общия анализ на риска, като по този начин се подобрява разузнавателната информация във връзка с решенията за упражняване на контрол на всички държави членки³⁶.

Каре 5: Задачи на Митническият орган на ЕС

Първо, Митническият орган на ЕС ще обединява на централно равнище експертния опит в областта на митниците, за да извършва управление на риска в ЕС, като използва за целите на анализа на риска изобилието от непрекъснато актуализирани данни в Центъра за митнически данни на ЕС. Въз основа на този анализ Митническият орган на ЕС ще издава препоръки на националните митнически органи за упражняване на контрол, които те ще трябва да прилагат или за чието

³⁵ За да се улесни това сътрудничество между органите, Центърът за митнически данни на ЕС ще бъде изграден в тясно съответствие с Европейската рамка за оперативна съвместимост (COM(2017) 134 final) и свързаната с нея рамка за сътрудничество, предложена от Комисията с Акта за оперативно съвместима Европа (COM(2022) 720 final).

³⁶ Например прекият достъп до базата данни на Европейската агенция по химикали (ЕЧА) ще позволи да се проверява наличието на валиден регистрационен номер за всяко вещество, произведено или внесено от един правен субект, при количество от 1 тон или повече. Без такава регистрация не се разрешава пускането на пазара. По същия начин достъпът до базата данни на ЕЧА ще позволи на митническите учреждения да проверяват решенията за издаване на разрешение, когато Комисията е предоставила освобождаване за вещества, забранени съгласно законодателството REACH. Понастоящем митническите органи често се сблъскват с проблеми при проверката на тази информация, тъй като решенията за издаване на разрешение са адресирани до потребителя, а не до вносителя на веществото.

неприлагане ще трябва да се обосновават. **Общото управление на риска**, водещо до по-хармонизирано прилагане на митническия контрол, ще спомогне за създаването на истинска обща външна граница за стоките. Това ще бъде от ключово значение за справяне с т.нар. „подбор на изгодна граница“ — широко разпространена практика, нарушаваща целостта на единния пазар, при която търговците се насочват към най-слабото звено на външната граница на ЕС, за да въведат незаконни продукти на единния пазар. **При управлението на риска на равнището на ЕС и на национално равнище ще се обменя информация и те ще се подсилват взаимно.** Националните митнически органи ще продължат да извършват анализ и управление на риска на национално равнище, съобразени с рисковия профил на съответната държава членка, въз основа на значително подобрена разузнавателна информация, предоставена от Центъра за митнически данни на ЕС и мрежите за сътрудничество, които той ще поддържа.

Второ, Митническият орган на ЕС ще координира оперативното управление на кризи. Съгласно приложимото законодателство на ЕС Митническият орган на ЕС ще разработи протоколи и процедури за различни кризисни сценарии и ще гарантира тяхното прилагане. Митническият орган на ЕС ще бъде и **централният митнически посредник за немитническите органи** (например органите за надзор на пазара, правоприлагащите органи, включително Европол), чиято задача е да съхраняват целостта на единния пазар³⁷. Центърът за митнически данни на ЕС ще осигурява информационната инфраструктура и основните данни, като следи за включването на иновативни източници на данни, сред които например е цифровият продуктов паспорт, а Митническият орган на ЕС ще гарантира оперативното сътрудничество и координацията с относими органи, включително агенции на ЕС като Европол и Frontex. Между тези две задачи са налице силни полезни взаимодействия, тъй като новият механизъм за управление на риска в ЕС в рамките на Митническият орган на ЕС ще позволи също така много по-бързо, ефективно и всеобхватно определяне на рисковете, свързани с кризи, и по-силно междуведомствено сътрудничество, отколкото е възможно понастоящем.

Трето, Комисията може да възложи на Митническият орган на ЕС да разработи и поддържа Центъра за митнически данни на ЕС и да наблюдава миграцията и интеграцията на съществуващите митнически информационни системи с течение на времето. Освен това, ако бъде сметено за целесъобразно, Комисията може да делегира изпълнението на бъдещи програми в областта на митниците, финансирани от бюджета на ЕС.

6. ГРАФИК НА РЕФОРМАТА

Реформата ще бъде осъществена поетапно през следващите 10—15 години. Това ще гарантира консолидиране на реформата от 2016 г., преди ползите от новия модел постепенно да се реализират, без да се нарушават митническите операции. Въпреки че някои основни разпоредби на новия Регламент за МКС ще започнат да се прилагат скоро след приемането му, ще има преходен период, през който ще продължат някои от настоящите практики.

Центърът за митнически данни на ЕС ще бъде разработен и внедрен с течение на времето, като ще се основава на някои съществуващи митнически информационни

³⁷ Той също така ще засили сътрудничеството с органите, разследващи престъпления и/или подпомагащи наказателни разследвания, както и с Frontex, на която е възложено разкриването, предотвратяването и борбата с трансграничната престъпност по външните граници на ЕС.

системи и цифровия продукт паспорт и ще интегрира други, включително тези, които ще бъдат въведени в рамките на текущата реформа на МКС в областта на информационните технологии. Центърът за митнически данни на ЕС ще бъде въведен първо в основна форма, за да помогне за справяне с най-неотложния проблем — електронната търговия. Специално пригоденият за електронната търговия митнически режим ще се прилага от 2028 г. нататък, когато Центърът за митнически данни на ЕС ще премине към първата, ограничена в оперативно отношение фаза. Като втора стъпка митническите информационни системи, които вече са централизирани³⁸, ще започнат да преминават към Центъра за митнически данни на ЕС, след което ще може да се осъществи миграцията на останалите национални информационни системи. Търговците могат да започнат да използват Центъра за митнически данни на ЕС от 1 януари 2032 г. и ще бъдат задължени да го правят от 1 януари 2038 г. нататък.

Митническият орган на ЕС поема задачите си на 1 януари 2028 г. и ще започне да изпълнява незабавно отговорностите си в областта на управлението на риска и кризите. Той постепенно ще разшири обхвата на действието си в синхрон с въвеждането на Центъра за митнически данни на ЕС, като в бъдеще може да му бъдат възложени отговорности, които надхвърлят предвидените в предложението за реформа. До 2028 г. службите на Комисията ще продължат своите дейности по управление на риска, които са в съответствие с настоящата реформа и спомагат за нейното осъществяване. Въвеждането на ключова инфраструктура, като например СКВ2 и митническата система за управление на риска (МСУР2), и укрепването на капацитета за анализ на данни в рамките на Комисията не само ще спомогнат за по-доброто управление на митническия съюз на ЕС в краткосрочен план, но и ще гарантират, че Митническият орган на ЕС е подготвен да изпълнява задачите си още от самото начало.

7. ОТВЪД РЕФОРМАТА — МОДЕРНИЗИРАНЕ НА МИТНИЦИТЕ В СВЕТОВЕН МАЩАБ

Съобщението на Комисията от 2021 г. „Преглед на търговската политика — отворена, устойчива и решителна търговска политика“³⁹ издига двойния екологичен и цифров

³⁸ Те включват МСУР2, СКВ2, EU CSW-CERTEX, CCI.

³⁹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Преглед на търговската политика — отворена, устойчива и решителна търговска политика“ (COM(2021) 66 final).

преход в основен стълб на търговската политика на ЕС. В този ред на мисли модернизирването на митниците не трябва да спира на границите на митническия съюз на ЕС. Предизвикателствата, породени от извънредната ситуация в областта на климата и електронната търговия, са глобални по своята същност и изискват задълбочен преглед на митническото сътрудничество в световен мащаб.

Многостранното сътрудничество и основаната на правила търговия продължават да бъдат основен компонент на глобалната търговска стратегия на ЕС. Ето защо реформирането на Световната търговска организация продължава да бъде основен приоритет за ЕС. Освен това през 2021 г. ЕС разработи амбициозна концепция за модернизирване на Световната митническа организация (СМО)⁴⁰. Възприемането на революцията в областта на промишлените данни и насърчаването на устойчивите вериги за създаване на стойност допринесоха за изготвянето на стратегическия план на СМО за периода 2022—2025 г. и по този начин оформиха световните дискусии относно реформата в областта на митниците. В бъдеще трябва да се направи повече: световната митническа общност трябва да се ангажира със структурно обсъждане на реформирането на СМО, за да превърне митниците в стратегически капацитет в двойния преход в световен мащаб, като черпи вдъхновение от реформата в областта на митниците на ЕС.

За да направят митниците в световен мащаб пригодни за цифровата ера, през 2022 г. ЕС и неговите международни партньори одобриха нова „**стратегия за данните на СМО**“, насочена към създаването на „глобална екосистема от данни“. Това изисква структуриран и всеобхватен обмен на митническа информация на световно равнище, като същевременно се обръща специално внимание на защитата на търговската тайна и личните данни. Центърът за митнически данни на ЕС ще бъде пример за подражание при прилагането в световен мащаб на стратегията за данните на СМО. Вдъхновяването на международните партньори да създадат подобни оперативно съвместими системи за управление на данните значително ще засили способностите на митниците за ефективно наблюдение и контрол на световните вериги на доставки.

Освен това ЕС следва да поеме водеща роля в разработването на глобална екологосъобразна митническа политика. Има няколко области, в които митниците в световен мащаб могат да подкрепят постигането на **екологични цели**. Освен екологизирането на самите митнически администрации⁴¹, модернизирването на класирането на стоките в съответствие с целите на двойния преход следва да бъде част от текущия стратегически преглед на **Конвенцията по Хармонизираната система**^{42 43}. Вариантите за екологизиране на класирането по Хармонизираната система (ХС) варират от издаване на списъци с екологични стоки до промяна на структурата на ХС или дори промени в самото класиране въз основа на нови екологични критерии. Такова преразглеждане може също така да спомогне за засилване на гъвкавостта и за справяне с потенциалните предизвикателства пред доставките в сектори, които са от съществено значение за прехода към екологична енергия. Стандартизираното класиране на екологичните продукти ще даде на държавите важна основа за внимателно прецизиране

⁴⁰ Световната митническа организация (СМО) е междуправителствена организация, която работи по свързани с митниците въпроси като класирането на стоките, определянето на стойността, правилата за произход, сигурността на веригата на доставки и улесняването на търговията.

⁴¹ Например чрез разработване на стандартите на ЕС, подобни на EMAS, и в световен мащаб под егидата на СМО.

⁴² Докладът от изследователското проучване на СМО относно евентуален стратегически преглед на ХС се очаква през 2024 г.

⁴³ Хармонизираната система е универсалната международна номенклатура на продуктите, разработена от СМО. Тя се използва от повечето държави по света като основа за тяхното митническо класиране.

на тарифите и регулаторните мерки по отношение на тези продукти и ще се превърне в ефективен инструмент за укрепване на устойчивостта на търговската политика на ЕС в рамките на СТО, споразуменията за свободна търговия и новите форми на ангажираност, включително в рамките на партньорствата за нулеви нетни емисии.

Освен многостранното сътрудничество ЕС си сътрудничи и с държави извън ЕС въз основа на двустранни търговски споразумения. Широката мрежа на ЕС от такива споразумения улеснява търговията и също така включва ангажименти за митническо сътрудничество, които работят във взаимна полза чрез улесняване на законната търговия и съвместно установяване на измамите, контрабандата или престъпните дейности.

Много от тези споразумения обаче са остарели, когато става въпрос за снабдяване на митниците с инструменти и информация за наблюдение и контрол на международните вериги на доставки. Днес информацията се обменя с държавите партньори при поискване. Реформата в областта на митниците на ЕС ще улесни, по-специално чрез Центъра за митнически данни на ЕС, по-системния обмен на митническа информация и дори на сигнали за риск. Бъдещият подход към международното митническо сътрудничество ще трябва също така да отчита променящата се геополитическа обстановка и необходимостта да се гарантира сигурността на важните вериги на доставки и да се контролира заобикалянето на ключови политики на ЕС, като например санкциите.

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Повече от половин век след създаването си митническият съюз продължава да бъде основен стълб на интеграцията в ЕС. Той е основата на единния пазар и неговата регулаторна рамка, насочена към двойния екологичен и цифров преход. Неотдавнашните драматични поврати в геополитиката и световната икономика промениха световната търговия и засилват необходимостта от модернизиране на митническият съюз и неговата регулаторна рамка и рамка за управление.

Настоящата реформа е най-амбициозният и всеобхватен опит митническият съюз да бъде подготвен за следващите десетилетия. Да се даде възможност на митниците на ЕС да служат по най-добрия начин на ЕС, на неговите граждани и на предприятията в него. Да се създаде истински съюз на митниците на ЕС, който да действа като едно цяло.

Промишлеността на ЕС се нуждае от еднакви условия на конкуренция, а гражданите и потребителите искат безопасни продукти, екологични и социални стандарти. Поради това Комисията призовава държавите членки и Европейския парламент бързо да постигнат съгласие по представените днес предложения, за да могат гражданите, предприятията и администрациите да се възползват напълно от предимствата да извършват дейност в един митнически съюз с ефективно управлявана обща граница за стоките.